

نام و نام خانوادگی:	باسمه تعالی	تاریخ: ۱۴۰۲/۱۰/۱۷
دبیرستان:	اداره آموزش و پرورش ناحیه/شهرستان:	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
شماره کلاس:	مؤسسه فرهنگی آموزشی امام حسین علیه السلام	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دهم انسانی	امتحان علوم و فنون ۱ نیمسال اول (دی ۱۴۰۲)	تعداد صفحات: ۳

تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)

۱	پدر شعر فارسی لقب کیست؟ و چرا؟	۱
۰/۵	حماسه ملی ایران و شعر حماسی با کدام شاعر به اوج رسید؟	۲
۰/۵	زبان‌های ایرانی میانه، به دو گروه زبان‌های و تقسیم می‌شوند.	۳
۰/۵	کدام یک از کتاب‌های زیر در میان اندرز نامه‌های منثور جای دارد؟ الف) درخت آسوریک ☐ ب) هزار و یک شب ☐ ج) اوستا ☐ د) تاریخ بلعمی ☐	۴
۱	نثر عهد سامانی چگونه بود؟ و بیشتر چه موضوعاتی مورد توجه بود؟	۵
۰/۵	آثار ادبی پهلوی به چه دلیلی غالباً به کتابت درنیامده‌اند؟	۶

موسیقی شعر (۶ نمره)

۰/۲۵	صامت‌ها و مصوت‌های واژه «دانشمند» را بنویسید.	۷
۰/۵	علامت هجاهای کدام بیت چهار بار (U _ _) تکرار شده است؟ الف) ندانم هیچ کس در عهد حسنت ب) جرس فریاد می‌دارد که بربندید محمل‌ها پ) امروز خندان آمدی مفتاح زندان آمدی ت) یقین‌دان که همچون تو بسیار کس	۸
۰/۲۵	اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر است.	۹
۱	پاسخ مناسب را از بین موارد داخل پراونتر انتخاب کنید. الف) کوچکترین واحد آوایی زبان (هجا - واج) است. ب) (قافیه - وزن) ادراکی است که از احساس نظم حاصل می‌شود. پ) تعداد هجاهای یک واژه با تعداد (صامت‌ها - مصوت‌ها) برابر است. ج) وزن در شعر جنبه تزینی (دارد - ندارد)	۱۰
۰/۵	در کدام گزینه «و» مصوت است؟ دلیل آن را بنویسید؟ الف) واله ب) خوردنی ج) دیوانه د) نابودی	۱۱
۰/۵	ابیات زیر را بخوانید و از دید آهنگ و موسیقی با هم مقایسه کنید. الف) خروش آمد و ناله کر نای ب) زمین آمد از سُم اسپان به جوش ب) ما همه چشمیم و تو نور ای صنم رؤی می‌پوشان که بهشتی بود دم نای رویین و هندی ذرای به ابر اندر آمد فغان و خروش چشم بد از روی تو دور ای صنم هر که ببیند چو تو حور ای صنم	۱۲

۲	بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و سپس شکل عروضی هر هجا را بنویسید. نباید دل از دست مردم ربود / چو خواهند جایی که تنها روند	۱۳
	هجا مصراع ۱	
	شکل عروضی	
	هجا مصراع ۲	
	شکل عروضی	
۰/۲۵	کدام گزینه الگوی هجایی «مبارزان» را نشان می دهد؟ الف) U __ U ب) __ UU پ) _U_U ت) _UU_	۱۴
۰/۲۵	برای الگوی هجایی «صامت + مصوت بلند + صامت + صامت» یک مثال واژه بنویسید.	۱۵
زیبایی شناسی (۶ نمره)		
۰/۲۵	دربیت: « از درد سخن گفتن واز درد شنیدن با مردم بی درد ندانی که چه دردی است » تکرار کدام واژه در پدید آمدن آرایه ی واژه آرایه ی مؤثر بوده است ؟	۱۶
۰/۲۵	در کدام بیت زیر « واج آرایه » محسوس تر است ؟ الف: سرو را بین برسماع بلبلان صبح خیز ب: خواب نوشین بامداد رحیل همچو سر مستان به بستان ، پای کوب و دست زن باز دارد پیاده را زسبیل	۱۷
۱	کدام مصراع هر بیت زیر دارای آرایه ی واج آرایه است ؟ تکرار کدام واج بر موسیقی و آهنگ کلام افزوده است ؟ الف: حال دل پیاده ی واپس ز کاروان کی داند ؟ آن کسی که سوار است بر سمند ب: پیش از اینت بیش از این اندیشه ی عشاق بود مهر ورزی تو با ما شهره ی آفاق بود	۱۸
۰/۱۵	چرا واژه های مشخص شده در بیت زیر نمی توانند نمونه ی مناسبی برای آرایه ی «واژه آرایه» باشند؟ گلاب است گویی به جویش روان چنان چون شده باز جویید روان	۱۹
۰/۱۵	از بین کمانک واژه ی مناسب را انتخاب کنید . الف: ارزش موسیقایی سجع (مطرف / متوازی) از همه ی سجع ها بیشتر است . ب: سجع بیشتر در (شعر / نثر) به کار می رود .	۲۰
۱/۱۵	ارکان سجع را در نمونه های زیر نشان دهید و نوع هریک را بنویسید . الف: گفت: خاموش که درپستی مردن به که حاجت پیش کسی بردن . ب: ای صمدی که از ادراک خلق جدایی وای احدی که درذات وصفات بی همتایی.	۲۱
۰/۱۵	دو واژه بنویسید که با کلمه « غریب » سجع متوازن داشته باشند .	۲۲
۱	در عبارت « سر عشق نهفتنی است نه گفتنی و بساط مهر پیمودنی است نه نمودنی » الف: واژه های و در عبارت فوق سجع متوازی دارند . ب: واژه های و سجع مطرف دارند .	۲۳
۰/۱۵	فایده ی سجع در نثر و شعر را بنویسید .	۲۴

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۱/۵	<p>حکایت زیر را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید . روزی شخصی پیش بهلول، بی ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت: چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته‌اند. گفت: آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند، اما لگد کم خورده است! الف) حکایت را از نظر قلمرو فکری بررسی کنید. ب) یک کنایه پیدا کنید و معنای کنایی آن را بنویسید . پ) مشخص کنید بین کدام کلمات تناسب و بین کدام کلمات تضاد دیده می شود .</p>	۲۵
۱	<p>دیدگاه خود را درباره محتوا و موضوع سروده زیر از نظر قلمرو فکری بیان کنید. و مشخص کنید " آب " در این سروده نماد ویا تمثیلی از چیست ؟ آب را گل نکنیم در فرودست انگار کفتری می خورد آب یا که در آبادی کوزه ای پر می گردد دست درویشی شاید نان خشکیده فرو برده در آب</p>	۲۶
۱/۵	<p>شعر زیر را بخوانید و با توجه به قلمرو ادبی، از آرایه های (تشخیص - تشبیه - مثل) هر کدام یک نمونه پیدا کنید .</p> <p>خاطری فارغ ز عالم چون تو گل بایدش جبهه واکرده‌ای پیوسته چون گل بایدش دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدش</p> <p>هر که زین گلشن، لبی خندان تر از گل بایدش خرده‌ای از مال دنیا در بساط هر که هست صبر بر جور فلک کن تا برایی رو سفید</p>	۲۷
<p>«مرا لطف تو می باید دگر هیچ»</p>		